

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága mint felülvizsgálati bíróság a dr. Szűcs László ügyvéd (5000 Szolnok, Kossuth L. u. 3. fszt. 6.) által képviselt felperesnek a dr. Havasi Karolin ügyvéd (1055 Budapest, Bihari J. u. 16.) által képviselt alperes ellen biztosítási szolgáltatás teljesítése iránt a Pesti Központi Kerületi Bíróságon 39.P.85.420/2005. számon megindított és a Fővárosi Bíróság 56.Pf.632.550/2006/3. számú jogerős közbenső ítéletével befejezett perében az alperes 22. sorszámú felülvizsgálati kérelme alapján 2007. október 4. napján megtartott nyilvános felülvizsgálati tárgyaláson meghozta és kihirdette a következő

i t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős közbenső ítéletet hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 80.000 (Nyolcvanezer) forint ÁFA-t is magában foglaló ügyvédi munkadíjból álló, továbbá 48.000 (Negyvennyolcezer) forint eljárási illetékből álló együttes másodfokú és felülvizsgálati perköltséget. Az alperes 60.000 (Hatvanezer) forint fellebbezési és 36.000 (Harminchatezer) forint felülvizsgálati eljárási illeték visszaigénylésére jogosult az állami adóhatóságtól, a felperes a felmerült perköltséget maga viseli.

I n d o k o l á s :

A peres felek 2002. február 22-én Atlasz Mozaik Lépcsőzetes Vegyes Életbiztosítási Szerződést kötöttek. A felperes az ajánlat megtételével egyidejűleg 2002. február 22-én, a 2002. február 22-étől 2002. szeptember 22-ig terjedő időszakra 14.850 forint összegű

díjat - átvételi elismervény - ellenében adott át a biztosító képviselőjének. Az üzletkötő 2002. február 25-én adta fel a díjrészletet az alperes számlájára, mely ott 2002. február 27-én jelentkezett.

A felperes 2002. február 23-án közlekedési baleset következtében megsérült. Kárigényét az alperes arra hivatkozással utasította el, hogy a biztosító képviselőjének fizetett díj a biztosítási esemény bekövetkezése után érkezett meg a számlájára, ezért a szerződés nem vált hatályossá.

Az elsőfokú bíróság a másodfokú bíróság által helybenhagyott közbenső ítéletében megállapította, hogy az alperes a felperes 2002. február 23-án bekövetkezett közlekedési balesetéből eredő sérüléseiért a 2002. február 23-i kockázatviselési kezdettel létrejött balesetbiztosítási szerződés alapján biztosítási szolgáltatás teljesítésére köteles. Az ítélet indokai szerint a kötvény kiállításának 2002. március 29-i időpontjából megállapíthatóan az alperes az ajánlatra 15 napon belül nem nyilatkozott, tehát a szerződés az ajánlat tartalma szerint, annak átadása időpontjára visszamenő hatállyal jött létre a Ptk. 537.§-ának (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően. A balesetbiztosítási szerződés Feltételeinek 9. pontja értelmében a biztosító kockázatviselése az ajánlat aláírását követően nap 0. órájakor kezdődik, feltéve hogy a szerződés létrejött, vagy utóbb létrejön és az első díjrészletet a biztosító számlájára befizették. Az a tény, hogy a felperes által kellő időben befizetett díjat a képviselő késedelmesen továbbította a biztosító felé, nem eredményezheti a szerződés későbbi hatálybalépését és a biztosítási szolgáltatás megtagadásában álló joghátrányt. A Ptk. 567.§-ának (1) bekezdése tiltja a biztosítási szabályzatnak a Ptk. biztosítási szerződésekre vonatkozó fejezetének rendelkezéseitől a biztosított illetve a kedvezményezett hátrányára való eltérést, mely a perbeli esetben azt jelenti, hogy ha a jogszabály a szerződéskötésnek a felek között alkalmazott módját nem szabályozza, úgy a biztosító szabályzata nem térhet el a biztosított hátrányára a Ptk. rendelkezésétől. Ezért a Ptk. 539.§-ának (1) bekezdését sem lehet szűkítően értelmezni.

A jogerős közbenső ítélet megváltoztatása és a felperes keresetének elutasítása érdekében az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Előadta, hogy a Ptk. 539.§-ának (2) bekezdésében a törvényalkotó vélelmet állít fel, eszerint a díjat a fizetés napjától számított 4. napon kell beérkezettnek tekinteni. Ezzel a vélelemmel szemben a szerződő fél bizonyíthatja, hogy a díj korábban érkezett. Az az álláspont, miszerint a biztosító üzletkötője, mint a biztosító képviselője részére igazoltan megfizetett díjat úgy kell tekinteni, hogy az a befizetéssel egyidőben a biztosítóhoz megérkezett a Ptk. 539.§-ának (1) és (2) bekezdését sérti. Téves a másodfokú bíróságnak a Ptk. 567.§ (1)

bekezdésére történt hivatkozása is, mivel az általános szerződési feltételekben olyan kikötést nem alkalmazott amellyel a biztosítási szerződésre vonatkozó Ptk.-beli szabályoktól a biztosított hátrányára eltérne.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a felülvizsgálat Pp. 275.§ (2) bekezdésében meghatározott korlátai között vizsgálva megállapította, hogy az alperes rendkívüli perorvoslati kérelme az alábbiak következtében megalapozott.

A Ptk. 539.§ (1) bekezdése értelmében a biztosítás az azt követő napon lép hatályba, amikor a szerződő fél az első díjat a biztosító számlájára vagy pénztárába befizeti, illetőleg amikor a díj megfizetésére vonatkozóan halasztásban állapodtak meg, vagy a biztosító díj iránti igényét bírósági úton érvényesíti.

Ugyanezen § a (2) bekezdésében úgy szabályoz, hogy ha a szerződő fél a díjat a biztosító képviselőjének fizette, a díjat legkésőbb a fizetés napjától számított negyedik napon a biztosító számlájára, illetőleg pénztárába beérkezettnek kell tekinteni, a szerződő fél azonban bizonyíthatja, hogy a díj korábban érkezett be.

A biztosítási szerződés létrejöttének és hatálybalépésének időpontja eltér. A biztosítási szerződés a felek írásbeli megállapodásával létrejön [Ptk. 537.§ (1) bekezdés], a szerződés hatálybalépése, azaz a biztosító kockázatviselésének kezdete – amennyiben az első díjat a szerződő fél kifizetette – ahhoz képest alakul, hogy a díjfizetés a biztosító számlájára (pénztárába) történt, vagy azt a fél a biztosító képviselőjének fizette-e. Az első esetben a szerződés a díjfizetést követő napon lép hatályba, míg a második esetre a törvény egy, a szerződő fél által megdönthető vélelmet állít fel. Eszerint a díjat legkésőbb a fizetés napjától számított negyedik napon a biztosító számlájára (pénztárába) beérkezettnek kell tekinteni, de a szerződő fél bizonyíthatja, hogy a díj beérkezése korábbi időpontban történt.

Az adott esetben a biztosító az ajánlatra 15 napon belül nem nyilatkozott, ezért a biztosítási szerződés a Ptk. 537.§-ának (2) bekezdésében foglaltak alapján, az ajánlatnak a biztosító képviselője részére történő átadás időpontjára visszamenő hatállyal, 2002. február 22-én jött létre a felek között. A biztosító kockázatviselésének kezdete pedig 2002. február 26. lett volna, ha ezt megelőzően a biztosítási esemény be nem következik.

A Ptk. 545.§ (1) bekezdése szerint: ha a biztosítás hatályának kezdete előtt a biztosítási esemény bekövetkezett, a szerződés nem válik hatályossá.

Mivel a biztosítási esemény nem vitásan 2002. február 23-án, a szerződés hatályának kezdete előtt következett be, a szerződés nem vált hatályossá, ezért a biztosító helytállásra sem kötelezhető.

Az alperes „Atlasz Egyéni Balesetbiztosítás Feltétele” 9. pontjában a kockázatviselésének kezdetét az első díjrészlet befizetéséhez kötötte. Ez összhangban állt a Ptk. 539.§-ának (2) bekezdésével, így nem ütközött a Ptk. 567.§-ának (1) bekezdésében meghatározott egyoldalú kogenciába.

A Legfelsőbb Bíróság a fentiekben kifejtett indokokkal a jogerős ítélet közbenső ítéletet hatályon kívül helyezte és az első fokú ítélet megváltoztatásával a felperes keresetét elutasította.

E döntésének a perköltség viselésében megnyilvánuló következményeit az alábbiakban vontta le. A kereset elutasítása folytán a felperes a keresetén 1.200.000 forintos pertárgyérték alapján lerótt 72.000 forint kereseti illetéket maga viseli. Az elsőfokú közbenső ítélet a követelés jogalapját határozta meg, ezért a per tárgyának értéke a másodfokú eljárásban az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39.§-a (3) bekezdése b) pontja alapján 200.000 forint, míg a felülvizsgálati eljárásban ugyanezen § (3) bekezdés d) pontjának második fordulata értelmében 600.000 forint. Ezzel szemben az alperes fellebbezésén és felülvizsgálati kérelmén is 72.000 forint illetéket rótt le, ezért a 60.000 forint és 36.000 forint illetéktöbblet visszatérítésének az alperes vagy jogutódja kérelmére az Itv. 80.§ (1) bekezdés i) pontja alapján helye van. E tárgyban az Itv. 81.§-a alapján az elsőfokú bíróság fog intézkedni.

A Legfelsőbb Bíróság a felperes által az alperesnek fizetendő, ügyvédi munkadíjból álló perköltséget a 32/2003. (VIII.22.) IM.r. 3.§ (5) bekezdése alapján határozta meg.

Budapest, 2007. október 4.

Dr. Horeczky Károly a tanács elnöke s.k., Csánitzné Dr. Csiky Ilona előadó bíró s.k., Dr. Kiss Mária bíró s.k.

Sipos

a kiadmány hitelélül:

tisztviselő